

ਏ. ਐਲ. ਬਾਹਰੀ, ਜੇ.

ਸਈਦ ਮੁਹੰਮਦ ਯਾਹੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਸਈਦ ਇਫਤਿਖਾਰ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 2248 .

25 ਸਤੰਬਰ, 1990

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਬਤਾ (1908 ਦਾ V)- ਐੱਸ. 92 ਅਤੇ 115, ਓ. 39, ਰਿਸ. 1 ਅਤੇ 2—
ਅਸਥਾਈ ਹੁਕਮਨਾਮਾ-ਮੁਸਲਿਮ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਖਲੀਫਾ ਅਤੇ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ/ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ
ਵਿਵਾਦ-ਖਲੀਫਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹੋਏ ਅਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣ
ਵਾਲੇ ਸਮਕਾਲੀ ਹੁਕਮ-ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੰਧਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ **ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ** ਕੇਸ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਉਸਦਾ ਪੱਖ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੱਜਾਦਪਾਸ਼ੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਲੀਫੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਖਾਨਗਾਹ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਸਿਵਾਏ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਪਾਸ਼ੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਉਕਤ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਨਗਾਹ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ **ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ** ਕੇਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਚਾਨਕ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਖਾਨਗਾਹ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੜਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਮੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਾਨਗਾਹ ਵਿਖੇ ਰਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਿੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 10)

1 ਅਗਸਤ, 1999 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਧਾਰਾ 115 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ.ਕੇ. ਮੋਗਾ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ ਸਬ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਮਿਤੀ 15 ਜੂਨ, 1990 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 3 ਤੱਕ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਾਨਗਾਹ ਦੇ ਖਲੀਫਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਕਿ ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੁੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਰਾਏ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦਾਅਵਾ: ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸੂਟ।

ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ: ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੁਪੀਰ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੀ .

ਐਸ ਐਨ ਚੋਪੜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਸ ਕੇ ਵਿਜ ਦੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਏ.ਐਲ. ਬਾਹਰੀ, ਜੇ.

(1) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ।

(2) ਖਲੀਫਾ ਅਤੇ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ/ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਨਗਾਹ ਅਲੀਯਾ ਮੋਜ਼ਦਾਈਆ ਰੋਜ਼ਾ ਸ਼ਰੀਫ, ਸਰਹਿੰਦ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੌਜੂਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਈਅਦ ਇਫਤਿਖਾਰ ਅਹਿਮਦ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 1988 ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਾਨਗਾਹ ਦਾ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ, 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1989 ਨੂੰ, ਸੱਯਦ ਮੁਹੰਮਦ ਯਾਹੀਆ ਨੂੰ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੱਯਦ ਮੁਹੰਮਦ ਯਾਹੀਆ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਖਾਨਗਾਹ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ/ਕਰਨਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਲੀਫਾ/ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਦਾ ਦਫਤਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੋ ਕਿ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਸੀ, ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝ ਨਾਲ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਈਅਦ ਅਨੀਸ ਅਹਿਮਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤੇਲ

Sy\$d Mohammad Yahiya and others v. Syed Iftikhar Ahmad and others (A. L. Bahri, J.)

ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਸਈਅਦ ਇਫਤਿਖਾਰ ਅਹਿਮਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦਾ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਖਲੀਫਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਖਾਨਕਾਹ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰੇਗਾ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ 1947 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ। ਥਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਰਤ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਖਾਨਕਾਹ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਉਸਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਖਲੀਫਾ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੱਜਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ **ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ।** ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਡ ਵਿਚ ਦਰਸਾਈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਲੀਫਾ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਨਸ਼ੀਨ ਵਜੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਫਰਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਕਤ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(4) ਖਵਾਜਾ **ਮੁਹੰਮਦ ਹਾਮਿਦ** ਬਨਾਮ **ਮੀਆਂ ਮਹਿਮੂਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1922 ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ 384** ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ **ਖਾਨਕਾਹ** ਅਤੇ **ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ**, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ ___ ਖਾਨਕਾ ਇੱਕ ਮੱਠ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ **ਦਰਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਹੋਰ ਖੋਜੀ ਧਾਰਮਿਕ** ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ **ਦਰਵੇਸ਼** ਜਾਂ **ਸੂਫੀ ਦਾ** ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਪਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਹਜਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਸੰਤ ਵਜੋਂ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਨਿਮਰ **ਟਾਕੀਆ** (ਜਾਂ ਨਿਵਾਸ) ਇੱਕ **ਖਾਨਕਾ** ਅਤੇ ਉਸਦੀ **ਦਰਗਾਹ** (ਜਾਂ ਕਬਰ) ਇੱਕ **ਰੌਜ਼ਾ** (ਜਾਂ **ਤੀਰਥ**) ਵਿੱਚ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਖਾਨਕਾਹ ਆਮ ਤੌਰ ' ਤੇ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ (ਇੱਕ

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮੈਟ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ) ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਮਸਜਿਦ ਦੇ **ਮੁਤਵਾਲੀ (ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ) ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਵੀ ਹੈ।** ਸੰਸਥਾਪਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ **ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,** ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਲਾਈਨ (**ਸਿਲਸਿਲਾ**) ਨੂੰ **ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨਾਂ** ਦੇ ਇੱਕ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। **ਫਕੀਰਾਂ** ਅਤੇ **ਮੁਰੀਦਾਂ** ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। "

ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ (**ਸੱਯਦ ਸ਼ਾਹ**) **ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਜ਼ਿਮ ਬਨਾਮ (ਸਯਦ) ਅਬੀ ਸਖੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਖਲੀਫਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਮੁੜ ਕੋਰਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਆਧਾਰ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦਮੀ (ਖਲੀਫਾ ਜਾਂ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ) ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨੀ ਨੀਵੀਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਿਣਾਉਣੀ ਅਤੇ ਅਣਚਾਹੇ. ਇੱਕ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ, ਜੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਵਜੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ "**ਖਲੀਫਾ** ਅਤੇ **ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ**" ਦਾ **ਫਰਤਰ** ਵਿਰਾਸਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ 1943 ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ, ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਜੋ ਕਿ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਸਨ, ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਥਾ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਪੁੱਤਰ ਦੀ। ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਦੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਮੇਤ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਡੀਡ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ

ਇੱਥੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਸੱਜਾਦਾਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਢੇ - ਝਗੜੇ ਦੁਆਰਾ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ

(1) A.I.R. 1932 Patna 33.

Syed Mohammad Yahiya and others v. Syed Iftikhar Ahmad and others (A. L. Bahri, J.)

ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੱਜਣਾ- ਅਨਾਸ਼ੀਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ, **ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ**, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਖਲੀਫਾ/ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਖਲੀਫਾ/ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

(6) **ਖਲੀਫਾ** ਜਾਂ **ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ** ਦਾ ਦਫਤਰ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਡੀਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ **ਖਲੀਫਾ/ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ** ਖਾਨਖਾਹ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬੇਤ ਦਾ ਇੱਕ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਸੱਜੇ ਟੀਬੀ ਪੂਜਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਧਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ **ਰਾਮ ਰਤਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ)** ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਬਨਾਮ **ਬਜ਼ਰੰਗ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** (2) ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਰਿਲਾਇੰਸ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ **ਇਸਮਾਈਲ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਵਿੱਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (3)। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਰਜ਼ੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) **ਕੁੰਜ ਬਿਹਾਰੀ** ਬਨਾਮ **ਕੇਸ਼ਵਲਾਲ ਹੀਰਾਲਾਲ** (4) ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਇੱਕ ਦੇਵਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ **ਡੀ. ਏ. ਵੀ ਕਾਲਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ** ਬਨਾਮ **ਸਰਵਦਾ ਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ** (5) ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ - ਸਕੂਲ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜੰਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪਲੇਨ ਟਿਫ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੀ। ਸੂਟ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਣਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ** ਬਨਾਮ **ਬਖਸ਼ੀ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ** (6) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੀ ਦਰੁਸਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਗਿਆਨੋ** ਬਨਾਮ **ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ** (7)। **ਬੰਟੂ** ਬਨਾਮ **ਲਹਿਣਾ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** (8) ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ? 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ।

(3) ਏਆਈਆਰ 1972 ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 79.

(4) (1904) ILR 28 ਬੰਬਈ 567.

(5) ਏਆਈਆਰ 1972 ਪੀਐੱਡਐਚ 245.

(6) ਏਆਈਆਰ 1963 ਪੰਜਾਬ 104

(7) 1977 PLR 6011

(8) ਏਆਈਆਰ 1926 ਲਾਹੌਰ 523

Splk Mohammad Yahiya and others v. Syed Iftikhar Ahmad and others (A. u. Bahri, J.)

(10) ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ **ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ** ਕੇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਐਡ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਖਲੀਫਾ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਾਢੇ ਝਗੜੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਖਾਨਖਾਨੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਨੋਮ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਖਾਤੇ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿਵਾਏ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਉਕਤ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਨਕਾਹ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। **ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ** ਕੇਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਅਚਾਨਕ/ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਖਾਨਕਾਹੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਮੁਖੀ ਹੈ। ਖਾਨਕਾਹ ਵਿਖੇ ਰਸਮਾਂ ਜਾਂ ਰਸਮਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਹੈ; ਉੱਚ. ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਟੇਰੇਨ ਟ੍ਰੈਡਰਜ਼** ਬਨਾਮ **ਰਮੇਸ਼ਚੰਦਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਜਮਨਾਦਾਸ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ**, (9)।

(11) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਖਲੀਫਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੋਰਨੂਰ ਨੇਟੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 22 ਦਸੰਬਰ 1989 ਦੀ **ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।** ਮੁਸਲਿਮ ਕਮਿਊਨਿਟੀ (ਪਰਿਵਾਰ), ਜਿਸ ਕੋਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖਤਫਤ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਅੰਤਰਿਮ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੇਵਲ ਅਸਥਾਈ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰਾ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਇੱਕ ਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਸੀ ਤਾਂ ਦਫਤਰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਭਿਆਸ ਜਾਂ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਖਲੀਫਾ ਸੱਜਾਦਾਨਸ਼ੀਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਆਈ ਸੀ। ਦਫਤਰ-ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਕੁਝ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ **ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ** ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। **ਗੁਰਦੀਪ** ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (10)** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਦੇਣ। ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ **ਖੁਦ** ਲਏ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(12J) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(13) ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ 1989 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

R.NJI,

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

